

Търбуза

ВЕЛИКО
ТЪРНОВО
ВТОРНИК
25 МАРТ
1969
ГОД. XXVI
Бр. 36
(2548)

ЦЕНА 2 ст.

Орган на Окръжния комитет на БКП, Окръжния народен съвет и Окръжния комитет на Отечествения фронт

ЕПОПЕЯ НА БЕЗСМЪРТИЕТО

Преди 25 години, в края на тази седмица, на територията на нашия окръг станаха две големи битки. Край с. Балван Габровско-Севлиево партизански отряд записа най-славната страница в своя героичен път. В Балванската битка загинаха 14 свидни борци. Между тях са четният командир Иван Люцканов (Страхи) от с. Масларево, свързката на командира Бончо Маринов Христов (Дончо) от с. Горско Косово, дъщерята и синът на баба Съба Енева — Параскева (Соня) и Николай (Андрей), Атанас Петров Иванов (Камени), Теодоси Александър Петров (Чавдар). Тежко ранени в тази битка бяха заловени и по-късно разстреляни Иван Данаилов Иванов (Доктора), Иван Григоров Дамьянов (Калин) — всичките от с. Косеви.

Край Балван на 29 март 1944 година най-върлите фашистки орди се бяха стекли от всички краища на окръга. В първия миг те ликуваха, че им се е отдало да открият отряда, но още в следващите 24 часа трябваше с огорчение да констатира, че народните борци, въпреки скъпите жертви, са се изпълзвали от ръцете им и продължават борбата. И в този именно момент в другия край на окръга — край с. Царски извор (сега Чапаево) пламна нова битка.

Политкомисарят на Горнооряховския партизански отряд д-р Върбан Генчев (Стоян), Стефан Недялков (Чапаев) и Илия Златев (Камени) от гр. Павликени с още 5 свои другари в утрото на 30 март са принудени да разкъсват обръча на голяма блокада. Войска, полиция и жандармерия, насочени от предател, блокират с. Царски извор, селото-опора на Горнооряховския отряд, в което над 234 души активно помагаша на народните борци.

За да отклонят вниманието на врага от местонахождението на отряда, народните партизани приемиат боя в открита местност — шосейния триъгълник Царски извор (Чапаево) — Сушица, Горски Сеновец — Царски извор. Съотношението на силите е едно към сто. В боя загиват първите трима. Разстреляни са 6 ятаци.

Във връзка с 25-годишнината от тези героични битки в събота — 29 март т. г. — в с. Чапаево ще се състои възпоменателно тържество, в неделя — 30 март — край Бал

ван ще се състои възпоменателен митинг и ще бъдат възпроизведени епизоди от Балванската битка.

В днешния брой отпечатваме разказа на участничката в Балванската битка Русяна Палаузова (Милка) и снимките на загиналите партизани, родени в селата на нашия окръг. Даваме място и на полицейското донесение за блокадата край с. Чапаево и позивът на Горнооряховския окръжен партиен комитет, в който се разкрива зверският лик на инициаторите на блокадата.

В следващия брой ще отпечатваме материали за подвига на героите в битката при Чапаево.

Полувековен юбилей

За трудещите се от с. Възвужа чеделя бе голям празник — тържествено отбелязаха 50-годишнината от учредяването на местната партийна организация. Гости на тържеството бяха членът на ЦК на БКП и завеждащ отдел „Планово-икономически“ на ЦК на Партията Сава Дълбоков, Дачо Илчев, завеждащ отдел „Организационен“ на Окръжния комитет на БКП, много гости от съседните селища. Тук бяха и двамата живи от осемте учредители на партийната организация — първият и

секретар Стефан Матеев и Драган Чоков. Председателят на изпълкома на Общинския народен съвет в Масларево Борис Янков откри паметна плоча в дома на Драган Чоков, където е била учредена организацията. Положени бяха венци на гробовете на починалите активисти.

След това в салона на читалище „Пробуда“ се състоя юбилейното тържество. Доклад за основаването на организацията, за участието на възлюбени в борбата против капитализма и фашизма и изграждането на со-

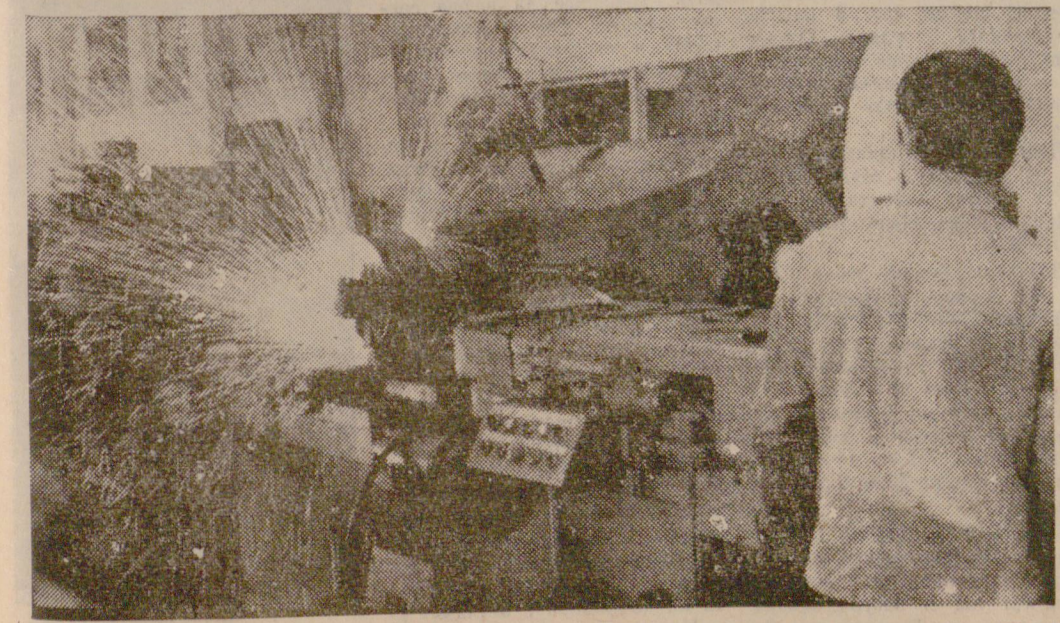
циализма прочете секретарят на първичната партийна организация Петко Александров.

Юбилярите бяха сърдечно приветствувани от името на ЦК на БКП от Сава Дълбоков, от името на Окръжния партиен комитет от Дачо Илчев, а така също от Комсомола, от сдружените земеделци.

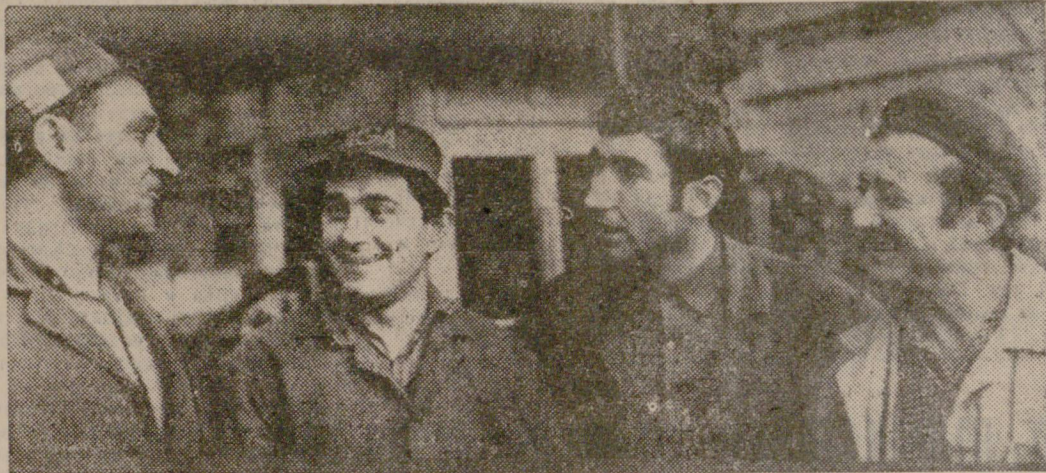
Изпратена бе телеграма до ЦК на БКП.

Самолет при читалището изнесоха богата програма.

Асен ГЕОРГИЕВ

Сложна, но високопроизводителна е заварочната машина за джанги в завод „Заря“ — Павликени. Сил: Н. КАЧАКОВ

В цеха за панелни радиатори в с. Стражица бригадата на Стефан Белчев се ползва с добро име. Дял за висококачествената продукция имат нейните членове Марин Събев, Стефан Илчев и Никола Илчев. Сил: А. ВАСИЛЕВ

Приносът на знаменосците

Трета електротехническа секция — Горна Оряховица за четвърти път — носител на переходно червено знаме ★ Какво ще направи колективът, носител на званието „Секция за комунистически труд“ в отговор на Възвизането? ★ По опита на транспортните работници от Полтавска област

Отиващото си тримесечие доведе двойна радост за работниците, техниците, инженерите и служителите от Трета електротехническа секция при гара Горна Оряховица. Първата беше поредната от Възвизането по случай 25-годишния юбилей на свободата, а втората — от присъждането им за четвърти път на переходно червено знаме. За първи път Министерството на транспорта и ЦК на Профсъюза на работниците от транспорта и съобщенията присъдиха най-високо си отличие — переходното червено знаме, пак през март, но в 1967 година. Тогава работниците и специалистите, които година преди това бяха удостоени със званието „Секция за комунистически труд“, обещаха да пазят и знамето, и високото звание не само едно тримесечие и не само една година.

Изминалият период показва, че колективът на секцията може и умее не само да получава високи награди и звания, но и да ги задържа, като постоянно разширява и увеличава гъвкавите си успехи и дела. Включил се активно във всенародния подем в чест на 25-годишнината на Деветосептемврийската соци

алистическа революция, той по мъжки отстояваше на своя труден и отговорен трудов пост. Едновременно с всекидневната си експлоатационна и профилатична дейност участвуваше активно и в работата на строителните обекти, помагаше за редовния график на влаковите композиции. Той допринесе много за съоръжаването с маневрени радиорелси на гарите в Горна Оряховица, Свищов и др. Активно помогна за увеличаването на осветлението както в гарите, така и на разтовароварните площадки в Павликени. Полски Тръмбеш, Трапезица и други. Това помагаше за увеличаването на производителността на споменатите експлоатационни райони, а отличното качество на основните ремонти гарантира безаварийната работа и пречи най-трудните месеци на зимата. В процеса на всекидневния труд израснаха редица първенци в производството и в движението за комунистически гъвкав. Заразители са примерът на Васелин Вълчев, Сафина Георгиева, Добрин Василев, Йорданка Атанасова, Йордан Енев и др. Всички бригади и участници изпълниха плановите и дадените обещания.

Знамето беше получено, когато се обсъждаше широко Възвизането. Знаменосците дадоха твърда дума на първо място да пазят званието „Секция за комунистически труд“ и да не изпускат переходното червено знаме. За да изпълнят пълноценно всички дадени обещания, те още по-широко ще прилагат опита на транспортните работници от Полтавска област. Един месец преди определения срок ще занършат разширението и преустройството на АТЦ — Горна Оряховица, като я предават в образцов технически път, ще намалят броя и дълготрайността на повредите с 10 на сто и ще снижат себестойността и експлоатацията с 0,3 на сто, ще изпълнят три месеца претроч-

ПО-ДОБРО ОБСЛУЖВАНЕ НА СЕЛСКОТО НАСЕЛЕНИЕ

Ролята на кооперативната търговия и общественото хранене ★ На преценка — занаятчийските услуги

Вчера във Велико Търново се състоя съвместен пленум на Окръжния комитет на Отечествения фронт, Окръжния съвет на жените, Управителния съвет на Окръжния кооперативен съюз и Окръжния съвет на профсъюзите по въпросите на комунално-битовото обслужване на населението, работещо в ТКЗС и ДЗС. В изнесен доклад от заместник-председателя на Окръжния кооперативен съюз Мария Митрева беше направена задъл-

бочена преценка на постигнатото и на проблемите които все още стоят за разрешаване.

Беше разглеждана ролята на кооперативната търговия, обслужвана от 746 обекта за търговия на дребно и 85 заведения за обществено хранене. Само през последните седем години са изградени 245 нови търговски сгради. В повечето случаи обаче те се правят в основните села на общините. Явно при това положение трябва да се мисли за изграждане на повече квартални магазини и заведения за хранителни стоки, зеленчуци и плодове. Сериозно трябва да се заемат с това потребителните кооперации в селата Долна Оряховица, Самоходене, Ресен, Поликраище и други. Отбелязано бе, че все още за извършване на елементарни покупки се губи много време, че малко се прави за търговското обслужване във всички села на общината.

Общественото хранене на хората от ТКЗС и ДЗС се обслужва от 45 заведения на потребителните кооперации и 42 стола на ТКЗС, от които 17 — се зоники. Но и в това отношение има още много да се желае. В някои села, като Ореш, Козловец и Върбовка, през миналата година не е работила никаква обществена кухня.

Голямо внимание докладът обръща и на задоволяването на нуждите от занаятчийски услуги. В 8 селища има изградени битови комбинати, в 25 — жлезарски работилници, в 27 — дърводелски и 74 други. Във всички това обаче чалне са все още съществени недостатъци и затруднения, произхождащи от липсата на съответни кадри и техническо обслужване на работилниците, от снабдяването им с материали, от широкото навлизане на нови електрически домашни уреди в бита и необходимостта да бъдат поддържани.

Разглеждани бяха и въпросите за осъществяване на жената от домашните задължения, за бита на животновъдите, за отглеждане на селскостопанските труженници и други.

На пленума станаха ожичени разисквания, които заостриха вниманието около разрастване на разнородната търговия, подобряването на квалификацията на кадрите, от общественото дра-

жение и извършващите услуги, правилното снабдяване на работилниците на ТКЗС с материали, нужни за извършване на услуги на населението.

Председателят на изпълкома на Окръжния народен съвет Димитър Тужаров в изказването си подчерта, че пленумът трябва да изиграе своята роля за организиране на все по-добро битово обслужване на населението. Той говори за необходимостта от създаване на единна система, която да осъществява комунално-битовото обслужване във всяко селище на общината.

Пленумът прие решенията.

Г. ДОНЕВ

Б. СТЕФАНОВА

Кабинет на младия марксист

Към Висшия педагогически институт „Братя Кирил и Методий“ във Велико Търново, са създадени кабинет на младия марксист и клуб „Факел“. Те бяха учредени вчера от аузовските комитети на БКП и ДКМС.

Главната задача, поставена пред кабинета, е да въвлече все повече студенти в конкретна работа на основни актуални проблеми на марксистско-ленинското учение. Особено внимание ще се подготвят от научни работници, студентите-отличници, членуващи в кабинета, ще разработват реферати, които ще бъдат четени пред по-широка аудитория от студенти на института.

Клуб „Факел“ ще води борба срещу идеологическата диверсия на империализма. Предвижда се като лектори да бъдат привлечени много специалисти, научни работници, отговорни работници на Окръжния комитет на БКП, на обществени организации и други.

Асен ВЪРБАНОВ

ПО СВЕТА ★ ПО СВЕТА

В ЦЕНТЪРА НА ВНИМАНИЕТО

УЛАН БАТОР. 24 март (ТАСС) — Комитетът за заселенията на комисията за подготвяне на международното съвещание на комунистическите и работническите партии и работническите партии е в центъра на вниманието на монголската общественост.

Заседанията на подготовителната комисия са извършено важен етап в подготовката за предстоящото съвещание, което се открива на 5 юни в Москва, се посочва в коментар на уланбааторското радио. Съгласуваните решения, постигнати от подготовителната комисия по актуалните проблеми на комунистическото движение, представяват нов отпор срещу силите на империалистическата реакция и срещу онеи, които предават интересите на комунистическото движение и се стремят да разцепят редиците му.

ИЗСТРЕЛЯН „КОСМОС-274“

МОСКВА. 24 март (ТАСС) — Днес в Съветския съюз бе изстрелян изкуствен спътник на земята „Космос-274“. Той е предназначен за космически изследвания в съответствие с оповестената по-рано програма. Спътникът е изведен в орбита с параметри: начален период

на обиколката — 89,6 мин. — максимално разстояние от повърхността на земята — 323 км — минимално разстояние от повърхността на земята — 213 км — наклон на орбитата — 65 градуса.

Инсталираната на спътника апаратура работи нормално.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛЯТ НА ИОРДАНИЯ ПОДАЛ ОСТАВКА

ЛОНДОН. 24 март (БТА) — Позиравайки се на официални Йордански източници, агенция Ройтер предаде от Аман, че снос Йорданският министър-пред-

седател е връчил на крад Хю сенс оставката на своето правителство.

Той заемаше този пост от месец октомври 1967 година.

ПОХОД СРЕЩУ РАСОВАТА ДИСКРИМИНАЦИЯ

ЛОНДОН. 24 март (ТАСС) — Повече от 2000 работници, преселници от Индия, с жените и децата си организираха вчера в Бирмингем протестен поход срещу засилването на расизма и

Англия. Те протестираха също срещу прието от правителството законодателство, в основата на което е залегнала расовата дискриминация.

В двадесет страни

Продукцията на електро-телферния завод „Янтра“ — Горна Оряховица разнася славата на Родината ни в двадесет страни. Производствените твърдо са решили през юбилейната година не само да запазят пазарите, но и да спечелят нови купувачи. Гаранции за осъществяването на това тяхно обещание има вече достатъчно. Вчера бяха експедираны за Съветския съюз 260 телфери. Само след няколко дни ще бъдат изпратени за Полша прага от 340 електро-телфери и 250 еднотонни и двутон-

ни макари. Тримесечният план за производството на резервни части е преизпълнен с 30 000 лева.

В отговор на Възвизането към българския народ за достойна среща на Девети септември работниците заявяват твърдо: ще осигурим надпланова продукция за 70 000 лв. и ще запазим оценка 1, което означава, че електро-телферите с товароподемност 125 и 500 кг и напред ще бъдат на световно техническо равнище.

М. ШАЛАВЕРОВА

ЕПОПЕЯ НА БЕЗСМЪРТИЕТО

Иван Люцканов (Страхи́л)

Бончо Маринов (Дончо)

Иван Данаилов (Доктор)

Балванската битка е един от най-героичните епизоди от дейността на Габровско-Севлиево партизански отряд, венец от борбите на нашия край. В нея ни показваха на врага как во представлява народът, когато реши да осъществи една своя велика цел.

Тя не дойде съвсем случайно. Беше резултат на голямата и тежка сурова зима. Нашият отряд прекара зимата на открито. Големият сняг, който се стелеше на Стара планина, ни постави в много тежко положение. Сраженията, които водихме на Бузуджик, на ниския प्रदेश — Варшиците, както му казваме, на Къзалан и на Равна гора — бяха също много големи изпитания за нас.

Събудихме се на 28 март 1944 година, затрупани в сняг. Младата гора беше се обвела ниско. Никой не беше излизал на път от гората. И когато към 11 часа на върха се показа няколко полицаи, ние бяхме сигурни, че няма да ни открият. Бяха почти отминали. И в същия момент се разнесе изстрел. Още един. Изстреляйки се назад, между разгънатия отряд, падна по гърба си горският, който предвиждаше тази организирана бойна оръда. Разбра се какво ще бъде. Полицията се върна, обградиха синах.

Ние виждахме вече придвижващите се полицаи, но чакахме. Заповиците все още не беше дадена. И най-после едно високо: — Огън, другари!

И всички, като по даден знак, стреляхме. Още един залп. Заваля градушка от куршуми. Нашето отделение, командвано от Иван Люцканов (Страхи́л), трябваше да се изтегли и обхване левия фланг на врага. Куршумите свиреха край ушите, а трябваше да бързаме.

Първ от гората излезе Страхи́л. Имаше само десетина крачки между нас и него. Може би не бяха и толкова. Аз не виждах още какво става вън, на поляната, но чух тревожния вик на Ненчо:

— Уби го, мръсникът! Чувате ли, уби го! Бързайте, дайте вода!

Притичах. Носех на пояса си санитарната манерка. Страхи́л не можа да пие водича. Защо то куршумите го бяха ударили лошо. Дупката, която зееше на гърба му, беше голяма. От нея изтичаше много кръв. От уста му също течеше кръв.

Болка сви сърцето. И сякаш не убийтостта Страхи́л лежеше пред нас, а другият, той, който обичахме. Тогава, когато гледат мъчеше всички ни, Страхи́л пееше „Пей гинань“. А ние унесени го слушахме. Беше чулен другар, ролен в Свищовския край, в с. Масларево. Възпита го беше габровската работническа кадра. Беше от дельонен командир. И може би затова пръв излезе срещу дулото и със своята кръв за щит живота на бойците, които той бе водил година.

Сражението продължаваше. Жандаринът, който отне живота на Страхи́л, вече хленчеше в ръцете ни. Асен беше вдигнал високо пушката си, готов да сто вари приклада върху главата му.

— Не ме убивайте. Не ме убивайте. Не искам да умирам. Не съм виновен. Дайте ми полицейския началник, жив ще го изям.

Той беше изрод. И затова при съдбата на Асен беше сурова, но справедлива.

Минута след това полицаят се валише мъртъв в калта. Последваха го и други. От 12—13 жандарми останаха живи само двама.

А селяните, мобилизираните хора от Крушево, хвърляха сопни, търнокопи и започваха да прегръщат своите съселяни — партизани. Тогава аз видях в очите на мъжете съзвиз. Съзвиз, които така трудно се показват на техните очи.

Лазар (Ненко Илиев) беше на върха на шастнето. Той прегръщаше своите съселяни. А между тях имаше и турци, които носеха на главите си чалми и фесове.

Походът продължи. Налече слънце, снегът се топеше, подгизналите ни крака непрекъснато пвъркаха. Ние бяхме гладни, за шото бяхме яли само една шепка царевича. Но сега всеки мислеше за клетвата, дадена пред Партията.

Привечер бяхме отново настинати. Добримирската полиция пресече пътя ни. Завърза се неравен бой. Ние бяхме много по-малко, а те бяха много, напиреха. Пред нас няколко картечници стреляха зловоещо. Ей тъй, непосредствено над главите куршумите профучаваха, ечаха в младата гора. До мен вървеше Мишо (Стоян Бичваров).

— Милко, по-хубаво е човек да умре с песен. Шом пееш, няма да мислиш за смъртта. Дай тон за „Септемврийци“.

Запяхме с него. А след нас поде цялата колона. Чудна бе песента ни, на която пригласяха куршумите на врага.

При своето придвижване заловихме двама жандармеристи. Колко са жалки, как плачат! Семейства имали, деца, малки им бил животът. „Предайте се, казват. Няма защо да се бие. Безизходно е положението ви. Като пилци ще ви изколят“.

— Ха! Вашето положение е безизходно, господа! — отговори Мишо. — Чувате ли как пеят катюшките? Ще дойдат те. И зведно с нас без жал ще мъчат.

Излязохме на малка полянка. Като че ли се потули някъде врагът. Гледам по едно време командирът се одюлява. Хвана се за едно дърво. Хладна пот беше избила по челото му. От панталона му капеше кръв. Половина ната влизаше в обувката, а оста налата се стича върху бялосняг. Той изтърпя напрежението, вървя заедно с бойците, без да ни покаже страданията, които има.

Излязохме накрая на гората и попаднахме на нов обстрел. Нашето отделение беше последно. Зад гърба ни имаше само трима други — гилна охрана. През една малка пролука трябваше да се провзем всички. Гледам, един другар е паднал, а някакъв враг го е вземал на мушка с пушката си и дръжките му подкачат. Това беше Чавдар, малкият Досю Александров. Овчарчето от село Ковещи. Той беше дошъл заедно с другите партизани. Пастър е оше на богатите селяни и сам никога не е имал своя радост. Останал сирак от малък, дойде в отряда като заслужил вече ятак. Ентусиазиран, млад и честен. Как страшно го мъчеше гладът. По едно време той толкова много отслабна, че му беше останала само една брадичка, скули и два кладенеша, две очи, вярващи в победата. И когато някой на шего му казваше, че е „гладник“, той замислено, като на себе си, ще отговори: „Да, много съм гладен. Но недейте ми наляга къде е хлябът. За нас хляб не се полагат. Той е сега при враговете. Те го ядат. Вземам го от нашите огнища, от златка на нашите родители. Но

Разказва Русана Палаузова (Милка)

ако остана жив след победата, другари, аз ще се върна в село Ковещи, ще стана най-добрият овчар на нашето колхозно стадо. Ще ми дойдете на гости...“

И сега всичките негови мечти бяха прекъснати. А картечарят продължаваше злобно да си играе с дръжките му.

Оставихме там още една жертва — Ненко Илиев (Лазар). Секретарят на околийския комитет на РМС.

Бързахме да се изтеглим, защото вражките картечници опипаха местността. Гор, на банра, отрядът вече чакаше. Страшен беше да бъде походът. Върху платинището лежеше командирът. Той настояваше да го убием и да скрием някъде трупа му. Така няма кой да вземе награда за неговата глава.

Паднала беше мъглата. Прехвърляше отново сняг. По замръзналите угаи на добримирското землище, по посока към село Малковича (сега Буря), се придвижвахме ние, като носехме в платинището своя командир. И всеки в сърцето си беше заворил една голяма мъка по другарите, които бяха паднали предния ден. По едно време спряхме за почивка. Владо (Иван Рай

ков) се събуди, или дойде по-скоро на себе си, и енергично запротестира.

— Разбрахте ли! Все още аз съм ви командир. Убийте ме, моля ви се! Зашто отрядът утре ще бъде подложен на унищожителен огън. Все едно — моята смърт е сигурна.

Заминаха момчета да търсят място, където да скрият трупа му. А някой трябваше да го закопае, защото с куршум не биваше — ще се изладе. Той лежеше върху угаи, а ние настръхнали, страшни, всеки поглеждаше в очите другаря си. И се пита: „На мен ли ще се падне жребият. Ще издържи ли сърцето. Ще може ли десницата да стиска така, че да изпълни наложената заповед?“

След десет минути партизани те се върнаха запъхтани. Всички се обръщахме към тях.

— Няма място, където да скрием трупа ти, другарю командир. Ще трябва да тръгваме.

Една въздишка ми на уста на всички и една усмивка. Ръцете още по-здраво стискат краищата на платинището и колоната потегля.

В Кална корня се простихме с него. Но не го заклахме. За-

щото някой нямаше да има сили да изпълни тази заповед. Ни кога няма да я забравя тази сутрин. Всички бяхме плакали. Един по един целувахме по двете бузи командира, останахме го в одеалото и платинището. Оставихме при него малко захар и отрова, една манерка и пистолет с десетина-двадесет патрона. Събухмеме ботушите му — така той поиска.

Потеглихме на път. Духаше вятър — той не е спирал цялата нощ. Дръжките ни бяха замръзнали. Върху мокрите ни гърбове те дрънкаха като ковачеци. Остмнахме край село Малковича. Дълга бе колоната — единият край беше вече в гора, а другият — в нивите. Видях един един селянин. Разлакомих се за наградата и съобщих на жандармеристите.

Бяхме спрели малко да си починем. Димо (Захари Георгиев) си беше събул краката и ги стискаше в замръзналите си длани. Като че ли и сега гледам съдраните му цървули с по две големи дупки на петите. През нощта те се бяха съдрили и той беше вървял бос. Краката му се напукали и от тях сега течеше кръв и вода.

Набързо превързах единия крак, а другия на успях. Предателят беше изпълнил пълното си дело.

Пристигна войската. Походът продължи. На хоризонта се показа едно голямо, червено слънце. Белият бинт, който не бях завързала върху крака на Димо, се закачаше по сухите съчки.

Ние вървахме край гората, а горе през нивите бе войската. Тя не стреляше. Ние също. По южния скат имаше цъфнали минзухари и кокичета. Настъпваше пролетта. Поглеждам Соня и си казвам: „Милата. Колко бързо, няма година от как е в отряда, а вече е остаряла. Тя не бърза сега да бере цветя и да се накичи, да накичи главите и пушките на своите другари, така както правеше някога“.

Вървахме внимателно, за да не оставяме следи. На източния скат все още имаше преспи. По тях личаха отпечатъци от боси крака, с кървави петна. Оттук бе минал Димо. Скубаме корени и трева, за да затулим гласа си. Вървеше се трудно. Краката затъваха до глезените. Над главите ни се въртеше самолет. Препичаше вече слънцето. Към 11 часа Янко направи опит да се скрие в един храст. Пилотът го видя, обсипа отряда с картеч, хвърли няколко бомби и отиде да съобщи къде се намираме.

Получихме съобщение да се оттеглим. Един по един, прикривайки се зад храстите, вървахме по посока, от гдето Мишо ни даваше сигнал. Не можахме да се приближим. Обсипани бяхме с толкова много куршуми. И нашата група, състояща се от седем души, тръгна в обратна посока. В края на гората се срещнахме с група полицаи.

— Предайте се, ваташа... Иначе — мислете му!

Какво можехме да му мислим. И тъй, и иначе — смърт. Но по-хубаво да бъде честно. Разделяме терена на сектори и всеки пази своята част. Не знам как в моя сектор се показва доста дебеличък полицаи.

Ако беше повървял още малко, ще стъпи на главата ми. Видгам своята съройка, прицелвам се. Мишената беше много добра. Стрелях. Не знам — може би го уби, може би го прогоних. Още веднаж стрелях и останалите другари. Значи полицаи-та ни агакуваше. Облъснахме атаката. Една, още една. И най-после настъпи тишина. Засече ми пушката. Имах само 15 патрона.

Двама от бойците пробиха левия фланг. Трябваше да напуснем незабелязано мястото. Бавничко, без шум тръгнахме. Ние не познавахме местността и не знаехме разположението на врага. Не знам защо, но аз останах най-отзад. И когато се показва на голото било, разбрах вече, че ще се мре. В нивите картечнитеци стреляха. Откъм село Балван идваше цяла потера — войска, полиция, мобилизирани селяни. Долу в дерето също гъмжи.

Десет крачки оставах на Мишо, за да влезе в гората. Убиха го. Двама войника вързаха тежко ранения Иван Данаилов (Доктор).

Доктор! Нашият лекар. Ние сме му особено благодарни за санитарния минимум, който ни даде, за да можем сами да си помагаме. Той гладуваше заедно с нас, макар че съвсем друг съдба като лекар можеше да има. Сега стоеше в нивата с вързани ръце. Малко по-встрани беше и техникът Иван Григоров (Калин).

Пред мен бе Атанас Петров (Камен). По него някой не стреляше и аз вървах след него. Из един път той се загуби. Вървя по следите му. Току-що съм по средата на поляната и зад храс

талаците излязоха група полицаи. Съвсем малко пространство ни деля. Жива ще хванат — си помислих. А в ръцете си нямам никакво оръжие.

— Дръжте я, дръжте я! Ще я заведем в полицейския участък.

Страшна ще бъде смъртта ми. Но ето на — тя не идва. Срещам на пътя моя брат.

— Убий ме, бате.

Но стражарят беше изглеждал решил да изпълни той моята молба. И когато мигновено наведох главата си, куршумът свирна над мене. Обърнах се назад и видях Камен да се връща обратно по пътеката. Той не знаеше, че горе вече има полицаи. Те стреляха срещу него. Той изохка тежко и падна на мократа земя. Нахвърляха се върху му, започнаха да скачат по него, ритат го, тръскаха го в земята. Дори един под насмешка предложи:

— Разтворете му корема. Нека да видим колко клечки и шумка е изял.

От устата на Камен не се изтръгнаше нито дума.

И сега пред паметта ми изниква образът на Камен — нашият художник. Ние, останалите живи, никога няма да го забравим. Как хубаво рисува той портрета на Хаджи Димитър на хижа „Бузуджик“. Той също беше ученик от Ковещи.

Идваше вече нашият ред. Предупредиха ни да се предадем. Те разбраха, че ние се придвижваме към малката горичка. Но понеже не получиха отговор от нас, един полицаи дойде да провери какво има в гората. Двамата бойци стреляха и той се туркулна.

— Убиха го. Убиха го. Шумкаджините са в гората — изрева якой.

Додоха заповед на войската да залегне и открие огън по нас. Стреляха, като че ли пред себе си имаха хиляди хора. Хвърляха бомби. Така продължи няколко часа.

След като прогонихме картечаря, който 15 минути жестоко ни тероризираше, настъпи тишина. Но за малко. До нас отново залавя картечница. Лека картечница с двама войника. Стреляхме. Едното от момчетата изпадна.

— Ох, господин подпоручик.

— Какво правите, сине, тука — измърморих бате и отново зареди.

Вечерта, когато се кървяна, на полесражението оставих само малкото си кутре — трофей на полицията.

На другия ден отрядът бе на паднат жестоко от всички страни. По време на придвижването ни картечниците от самолета прекоси краката на малката Соня. Малкото момиче, онова чернookо момиче, с живите очи, което, когато дойде в отряда, пееше, играеше като стръничка. Участвуваше в акциите като агитатор, като истински боец. Беше чудесна санитарка. И може би затова Соня бе решила да се върне и да види кой плаче горе, ранен в гората. Но когато видя, че животът й е вече застрашен, тя се обляга на лявата си и започна да моли:

— Разстреляй ме, бате! Не ме оставяй жива.

Милата Соня. Тя беше само на седемнадесет години. Тогава, когато седемнадесетгодишните мислят само за щастие и любов, нашата Соня молене за смърт. Човешка, честна, достойна. Тя беше дала клетва на Узана, че живя в ръцете на врага няма да попадне и затова сега тъй настоятелно молене да бъде разстреляна.

Научил за нейното раниване, брат й Николай напуска позицията, която е заемал.

— Ще те изнеса оттука, сестрице. Няма да те оставя аз на врага.

А в това време, хилейки се, пилотът насочва машината срещу тях. Дулото на картечницата бълва огън. И тъй в братска прегръдка умирах Параскева и Николай — две свидни чеда на баба Свба Енева.

Отрядът заема позиция в гората. Трябваше да воюва срещу хиляден враг. Изкопахме окопи и търпеливо зачакахме приближаващите войници. Пред нас стреляше картечница. Дочо се надигна, вдигна шмайзера и пушна един откос към картечното гнездо. Картечницата млъкна.

Отнякъде изстреляха. Куршумът се заби в челото на Дончо.

Бончо Маринов (Дончо), родом от Горско Косово, е възпитаник на габровската работническа класа. Той имаше чудна сила. На неговия гръб имаше голяма ранина. Тя покриваше тялото му от врата долу до краста, обхващаща широките му рамене. Но това не пречеше, когато някой захъс да го сложи върху раницата си и да го носи. Беше се сражавал въз всички битки на отряда, беше четен командир. Морозка — така го наричаха другарите, защото той дълго служи за връзка на командира с отряда.

Напразно пируваше врагът. Зашто рано вечерта отрядът,

под опитното ръководство на Бончук (Цанко Ганчев) успя да се измъкне из лапите на врага.

Живите бойци от Габровско-Севлиево партизански отряд ще си спомнят винаги за падналите в тежката битка другари, ще помнят завета на Димо, даден в предсмъртните му минути. „Обичайте Партията-майка, обичайте Родината си — тя ще ви благодари“ — завеща ни той в предсмъртния си час.

Параскева Енева (Соня)

Николай Енев (Андрей)

Иван Григоров (Калин)

Атанас Петров (Камен)

Теодоси Петров (Чавдар)

По пътищата на суровата борба

Документи за съпротивата
във Великотърновски окръг

БЛОКАДАТА

На 29 март 1944 година фашистка полиция анезавно блокира с. Парски извор (днес Чаларево). Предателят уведомява за пристъпването в село на партизаните д-р Върбан Ганчев, Стефан Неделков (Чапек) и Илия Златев (Камен). Обръщат се свина, но смелите патриоти са далеч от мисълта да се предават в ръцете на палачите. Със смела атака те пробиват кордона, но по пътя им врагът е поставил не една заграда. И героите решават да загинат, но да останат верни на партизанската кауза.

Но предателят не знае граници. В лапите на полицията попадат много ятаци. Зверски са убити Дончо Стоянов, Стойко Церковски, Коста Ковачев, Петър Доневи и Стефан Стоянов. Изгарят къщите им. Но и това е малко за озверелите жандарми. Горнооранжеският околийски управител е пред видна нови погледи. В строго пошеритено писмо до началника на гарнизона той пише:

„От акцията, която извършихме съвместно с войската и полицията на 29 срещу 30 март т. г. в с. Парски извор и с. Нишанево, установихме голям брой ятаци на нежеланците.“

За да не дадем възможност да минат в нежеланците ятаците, моля нареждането ви, да наредите да участват една въискава част при повторно блокиране на същото село и залови последните.

Независимо от това ви съобщаваме, че в гората между селата Бреговица и Парски извор от разпита на ятаците се установи, че са лагерували група нежеланци от около 50 души. Намирам за необходимо да блокирам тая гора и пропери достоверността на сведенията, дадени от ятаците, поради което моля и за тая цел да ми бъдат отпуснати необходимите числеността.

Тия две акции съм решил да ги проведа на 4. IV. т. г. най-скоро.

Окръжният комитет на Партията в специален призив разкрива пред народа зверския лик на инициаторите на блокадата. В него се казва:

„Вас държим отговорни, горнооранжески околийски управителю, началник летище и полицейски началник!“

Петвековното робство на народа ни и нечутите издевателства над него от еничари, кърджалици и даалци ви се видяха малко, та ви е изпълнението на престъпната политика на регентството и правителството за подготвяне окупацията на родината ни от господариите им немци, за хвърляне народа и армията за братоубийствена война срещу освободителите-руси, ви, жалки, но престъпни, грабите, палите, убивате!

Вие и вашите послушни оръдия проляхте невинна българска кръв — убихте шестима трудолюбиви селяни от Парски извор.

Вие убихте тримата смели и достойни партизани — борци за народното добруване и отечествена независимост.

Вие запаляхте и изгорихте сградите на мнозина селяни от Долина Орхановица и Парски извор.

Вие и вашите оръдия ограбихте селяните от Парски извор, за дагайки им и малкото остатък от храна и облекло — сланина, месо, мас, брашно, кокошки, шаяци, палта, ...

Защо?
Зашто подготвяте окупацията на България от немците и хвърлянето на народа, армията ни в хитлеристката война!

Да! За немците в пепелищата обривате земята от окръжните! За немците с невинна българска кръв заливате земята на родния ни край!

Зер те, бити и разгромени от Червената армия, бягат, дият спасение в силите на нашата армия и територията на нашата страна!

О, гнусни предатели на собствен си народ! Нима не ви смущава пролятата българска кръв? Последните кървавите пет на вас! Покажете кървавите си ръце на народа и нека той отсиди не трябва ли да ги пречиш!

Георги Иванов — управителю, попитай своите побратими — команданта на летището подполковник Поптомов и полицейския — Парванов, серяха ли за палените от вас сгради ледени вие вървя на палачи и предаватели на собствен си народ!

Пламъците над родния край сгряват ли сърцата на вашите бащи и майки, братя и сестри, жени и близки?

Какжете каква е наградата за всичко това?

Народът мълчи, че за пепелищата и пролятата кръв правителството ви дарява по-висши служби.

Грабете, палете и убивайте! Страх и ужас искате в народа да всеете, покорен немски роб да го направите, кървата за вас и хитлерово спасение да проливате.

Мамите се, жалки предатели! Не забравяйте примера в Югославия, където от пролятата кръв и пепелища изникна на родното единство, борба и възмездие за предатели и палачи!

Ето проявителите на гражданската война в нашия край! Ордия на Хитлера, регентство то и правителството, те палат с музика и хора! Те не могат да гледат изграждането се народ единство! Кръв ги задъшавя, виквайки аяната любов и готовност за дружба с народни те партизани! Злъч им обзема заради омразата ви към германците и симпатичите ви към Съветския съюз!

Тръпнат пред народната борба и отпалат! Тръпнат и бяс, лудост ги обхваща!

За да се спасят, с кръв и пепелища готвят окупацията ни! Тъпоглави безумци! Те забравят, цял народ не се унищожава! Забравят, че 1944 година не е 1941!

От пепелищата всички се изправяме с нова омраза и мъст срещу им. Пролетата братска кръв разгаря пламъка на бунта и на народната борба.

Кръвата на падналите борци зове на бунт и разплата!

РАЗВЪДНО-ПОДОБРИТЕЛНАТА РАБОТА И ПРОМИШЛЕНИТЕ МЕТОДИ В ГОВЕДОВЪДСТВОТО

Селекционирани на промишлен тип крави — продукт на местни условия ★ Възпроизводителното кръстосване и към реонните животни да се подхожда без шаблон ★ Ускорен ремонт на стадата и правилно отглеждане на младите животни

Методите на производство, при които на промишлеността, навлизат все повече в животновъдството. В говедовъдството престоят корени преработки. През периода 1970—1975 г. броят на крави в ТКЗС не нарастне с над 3000. Средната продуктивност трябва да достигне 3500 кг мляко от крава до 1975 година. Всичко това налага развѣдно-подобрителната работа да се постави на нова основа.

За организиране на промишлен тип на производство в животновъдството са необходими преди всичко похвати при отглеждане на породите и тяхното усъвършенстване се заключава преди всичко в селекционирани на такъв животни, които с най-голям икономически ефект да се поддават на промишлено отглеждане. В резултат на извършената масова метизация в породата сименталския гомед в равнинните райони и капино гомед в балканските, полубалканските райони и някои крайградски стопанства. Напоследък голям интерес се проявява към червошарената порода. Но като се има предвид перспективното развитие на говедовъдството

то, смятано, че с развѣжданите до сега породи и с усъвършенстване то им могат да се решат успешно задачите в този отрасъл. Освен това смятано на една порода с друга е твърде продължителен период, свързан е със значителни капиталовложения. Не бива да се допуска така стеснително изложение към различни породи без предизвестено им изпитване при местни условия. Така стои въпросът и с червошарената порода.

Изводът е, че усилията трябва да се насочат към племнено усъвършенстване на наличните стада в нашите стопанства, към подобряване системата на племнената работа, към разширяване на селекционните показатели — доимство, съдържание на белтъчини в млякото и сухо вещество, оплозотворяемост на фуражите и други. Племнената работа трябва да се насочи към типизиране на развѣжданите по породи за създаване на промишлен тип крави, продукт на нашите условия.

Високите показатели за млечността на челните стада от развѣжданите досега породи са си гурно указание за генетичния потенциал за висока продуктивност. Красноречив пример за това са резултатите от фермата в Поликраище. През 1968 г. от 320 крави тук бе надоеено средно по 4207 л мляко, а във фермата на Бутново през 1967 г. от 230 крави — по 4000 литра. Рекордна продуктивност развиват отделни крави.

При създаване на новите породи се възприемат методът на възпроизводителното кръстосване. Прилагането му дава възможност правилно да се съчетаят ценни стопански и биологически качества на местните говеда с тези на породите-подобрителки. От контролните породи от Инспекцията по племенно дело краве — порода българско сиво говедо, 29,7 на сто са от първо поколение и 42 на сто — от второ. Аналогично е положението при породообразуването и за българското кафяво говедо. В отделни стопанства този процес е още по-напред — в ТКЗС — Полски Сеновец 49 процента от крави са от първо поколение и 30 на сто — от второ. Освен това много рядко кръстоските от първо поколение отговарят на желания селекционно-племенен тип по отношение на екстериорните показатели и екстериорната типизация на новостъздадените породи.

Не трябва да се забравя, че в първоначалния период на масова метизация успоредно с чистопородните бици от породите-подобрителки действаха много повече бици от кулското и собиското кафяво говедо. В най-добрия случай те са били високи кръвни мелези, но съвсем не са чистопородни. Поклонението от тях не може да се сравнява по кръвност с поколенията на импортираните чистопородни бици. От това следва изводът, че методът на възпроизводителното кръстосване не трябва да се прилага шаблонно. Основното, което трябва да се преследва, е желаният селекционно-племенен тип. В редни случаи може да се стигне до повече напастава на чистопородна кръв, шом това дава желания резултат. Ето защо по-нататъшното бързо породно подобряване ще зависи от голяма степен от най-стриктното спазване на случни типове от всички, които вземат участие в тяхното изпитване.

Напоследък някои специалисти на стопанствата, поради трудности при заплождаването на някои крави, прибягват до държането на нерегламентирани бици. Друга, поради недобра организация, юнистите се заплождат от случайни бици под предлог, че от юнисти не се оставят женски телета за разплод. Това е само изпитване от отговорност за безплодност, вместо да се прилага друг метод за държане на диригент му. Не е правилно догматически да се решава въпросът, че определен приплод не трябва да се оставя за разплод само защото е от юнисти. В нашите ферми има юнисти с продуктивност над 4000—5000 л мляко. През 1968 г. юнистите в ТКЗС — Поликраище и в Бутново приключиха с 3466 л средна млечност за 300 дойни дни. Защо тогава приплотите им да не се оставят за възпроизводство. Юнистите са най-висококръвните мелези в стадата и фактически те са най-близко до желания селекционно-племенен тип. По този начин се ускорява възпроизводството в говедовъдството, а това за следващите 3—4 години ще има решаващо значение. Затова във всички стопанства трябва да се премине към заплождаване и на юнистите с ценните бици от станциите.

Правилно организираната племенна работа изисква преди всичко продуктивните качества на повече от 60 на сто от наличните крави да бъдат под контрол. Увеличаването на броя на крави и предвиденият се в перспектива ремонт всяка година до 20 на сто, налага досегашните разбирания по тези въпроси да бъдат преоценени. Чрез увеличаване ремонт ще могат най-бързо да се освободят стопанствата от възрастните и непродуктивните крави, най-бързо ще се типизират стадата. Това е от изключителна важност за преминаване на говедовъдството на промишлени основи. С увеличаване на ремонта ще се увеличи и производството на говеждо месо. Сегашният възрастов състав на стадата в Стрижаница, Морава, Недан, Михали и др. не отговаря на изискванията за интензификация на говедовъдството.

Успешното решаване на задачите в говедовъдството зависи от правилното отглеждане на младите животни. От системата на хранене и отглеждане зависи типа на бъдещите крави. Все още рядко явление у нас е да се направлява растежа на ремонтните животни. Макар на 18-месечна възраст те да са в рамките на изискванията, прирастът им не е равномерно през отделните периоди на развитие. Обикновено за младите животни той е най-висок до 6-месечна възраст, по-нисък от 6—12 месеца и най-нисък — от 12 до 18. Или пък до 6 месеца е умерен, във втория период — най-висок, а до 18 — най-нисък. При такова интензитет на растежа не могат да се получат възрастни животни от желания селекционен тип. Направляването на отглеждане на младите животни за получаване на крави от желания тип се постига тогава, когато прирастът до 6 месеца е най-голям, от 6—12 — по-нисък, а от 12—18 месеца е по-нисък от прираста през първия период, но по-висок от този през втория.

Важно звено в племенната работа е животното тегло и възрастта при първото заплождаване. Както късно, така и преждевременното са нежелателни и икономически негодни. От много голямо проучаване у нас и в чужбина се стига до извода, че юнистите от българско кафяво говедо трябва да се заплождат от 17—20-месечна възраст, а юнистите от сименталския гомед порода следва да се заплождат на 18—20 месеца. И при двете породи животното тегло на тази възраст трябва да бъде 70 на сто от живото тегло на възрастната нормата за възрастна крава.

В нашия окръг не се полагат достатъчно грижи за своевременното заплождаване на юнистите. В ТКЗС — Бяла черква например през миналата година 85 на сто от юнистите, в Обединение — 73 на сто са се отделили в над

30-месечна възраст. В други стопанства пък като в Поликраище се проявява точно обратната тенденция. При наличните на необходимото живо тегло юнистите се заплождат от 12 до 14-месечна възраст. Това е вредна и опасна тенденция, която неминуемо ще увреди на говедовъдството. Развѣжданите породи нямат скорозрелост за заплождаване в таква ниска възраст. В никакъв случай при първото заплождаване не трябва да се противопоставят живото тегло и възрастта.

Иван ГЕНОВ
зав. отдел „Говедовъдство“ при
Инспекция по племенно дело

ЗА ВИСОКИ ТРУДОВИ УСПЕХИ

В чест на 25-та годишнина на социалистическата революция в България, за постигнати високи трудови успехи в социалистическото съдружие през миналата година, бяха наградени за високи трудови успехи бригади и водачи на механични средства от ДП „Транспред“, клон — Свишов.

За най-висок процент на използване на механичното си средство водачи на „Бездарус“ 10—14 Цетани Томов получи втората награда. Кравниците на авторкран „Пантер“ 54-80 от групата в Морава Христо Ирматов и Захари Захариев също бяха класирани и получили трета награда за най-голяма латоварност на механичното средство. В челните редици на съревнованието е и преносната бригада на Лефтер Данчов, работеща по вагоните, която за първо място, като всеки член от бригадата е получила парична награда.

Л. ГРАМДОВА

НА ОСНОВАТА НА ТЕХНИЧЕСКИЯ ПРОГРЕС

Достоен отговор на Възванието от кооператорите и механизаторите в Крушево
★ През 1968 г. по 412, а през юбилейната година — по 470 кг от декар среден добив пшеница ★ 100 кг продукция ще струва 3.82 лева

Миналата година V тракторно-полезна бригада от участък Крушево на ТКЗС — Поликраище получи от 2100 дка пшеница по 412 кг среден добив. Този резултат дойде благодарение на умелото прилагане достиженията на техническия прогрес и подобрената технология при отглеждането на културата. Правилното прилагане на всички агротехнически мероприятия и получаването на най-високия до сега добив, и то в една изключително тежка година, говори за големите и неизползувани възможности.

Как все пак можахме да достигнем един такъв среден добив? На първо място ние сторихме всичко възможно, за да осъществим до 1 октомври площите, заети с късни предшественици и извършим навреме обработката и самата сеитба. Диференцирано, съобразно запасеността на почвата, предшественика и прочее, преди основната обработката наторихме всички площи средно с по 50 кг суперфосфат и по 12—14 кг карбамид и доведохме до състояние на градска обработка.

Сеитбата започнахме на 28 септември и приключихме на 23 октомври само с първокласни семена, при средно 650 до 700 кълиями зърна на квадратен метър. Обръщаме голямо внимание на сортовия състав. При нас съществуват отделни микропарии, които в продължение на няколко години дават сравнително високи добиви особено от сорта

„Сан Пасторе“. От 460 декара през 1968 г. ние получихме по 560 кг.

Едно особено ефективно мероприятие, което донесе добрите резултати при нас е и предсметното наторяване с карбамид и обезателно валиране още на следващия ден.

Въпреки стремежа ни да не повтаряме пшеница върху пшеница, когато се наложи това, из ползуваме сорта „Сан Пасторе“, който не страда от коренова гниене. С отлични качества се ока за сортът „Безостая-1“, който при поливни условия даде много добри резултати.

Трябва да отбележим и това, че рано през пролетта — от 10 до 15 февруари, подхранихме всички посеви с по 15 кг амониева селитра със самолет. Това даде възможност растенията да се засилят отрано и по-късно появилата се суша не можа да се отрази чувствително. Също така рано, при температура 8—10 градуса, пристъпихме към пръскане на всички блокове с хербициди — дикотекс и шприц хормид. Не допуснахме никаква плевелност в блоковете.

Отглеждането на пшеницата при нас се извършва от звено то за комплексна механизация до прибиране на зърното в хамбара. Това допринесе да се постигнат добри икономически резултати. Себестойността за 100 кг зърно през 1968 г. е 4.79 лева, а производствеността на труда — 0.31 човекоден. Тези резултати, разбира се, не ни задоволяват. През юбилейната година в отговор на Възванието към българския народ ние сме си поставили много по-висока цел — да постигнем среден добив пшеница 470 кг от декар и себестойността да спадне на 3.82 лева. Като условие за това ние сме предвид извършената на много по-високо агротехническо равнище сеитба, с намалени материали разходи, грижите сега и прочее.

Христо ЧОРОВ

Кипи трескава работа

Още в началото на годината заводският партин комитет в ДМЗ „Първи май“ — Полски Тръмбеш обсъди въпроса за изграждане на младежки производствени бригади. Бяха поставени конкретни задачи за сформиране на бригади, които да воюват за звание то за комунистически труд. Последваха събрания по цехове и бригади и в резултат на това в завода бяха създадени осем младежки бригади, четири от които се включиха в движението за комунистически труд. Комсомолът пое шефството над производството на зърноосушители и автопоилките.

Показателите за съревнование го бяха разглеждани и одобрени от целия колектив и бяха учредени юбилейни площи „Брита ла първенец“ и „Цех първенец“. В съревнованието машинистите бяха включени с индивидуални, бригадни и цехови общения. Всеки три месеца резултатите от надпреварата ще се отчитат и първенците ще бъдат награждавани.

Марийка ХРИСТОВА
Михо ЦОНЕВ

ВИКТОР ЕГОРОВ

Заговорът против „Свръзка“

Повестта разказва за полните на съветския разузнавач Иля Светлов, предотвратил оперцията на известния фашистки диверсант Ото Скорцени за ликвидиране на Сталин, Рузвелт и Чърчил по време на Техеранската конференция през 1943 година.

76

Но да остане сам не можа. В къщи го чакаше Юхансон.

— Колосално, а? Фюрерът сложи в краката ни целия свят — прошепна Юхансон. — Нашите напреднаха в Русия повече от петдесет километра. Представяш ли си с каква бързина се придвижват напред.

— Светът не познава пъкозодец като нашия фюрер — тихо отговори Иля.

Влезе Али и мълчаливо погледна стопанина си.

— Да халпеч, Ериха?

— Не, не искам, рано е още — бързо отговори Юхансон. Не му беше до беби, той искаше да си поговорят за приближаващите събития и затова подаваше знаци зад гърба на Али Иля да изпрати някъде слугата.

Но Иля се направи, че не е разбрал знаците.

— Ше обявяваме по-късно — каза той на Али.

Али не си отиваше, изглежда имаше нещо да каже.

Най-после, като премести безшумно един стол, той попита:

— Господата навярно са чули, че между Германия и Русия е избухнала война. Но няма ли тя да засегне и нас?

— Не, Али, Иран е неутрална държава — отговори Иля и надълго и нашироко започна да му обяснява какво е неутралитет.

Юхансон не издържа и прекъсна Иля:

— Искам да ти кажа нещо.

На вратата се звънна, Али отиде да отвори.

— Дявол да го вземе, не ни оставят да си поговорим — мърмореше Юхансон.

— Али току-що се върна, а пък да го пращам някъде — изглежда твърде подозрително — прошепна Иля. — А да говорим пред него и възбуждаме го в къщи, сам разбираш колко неудобно и опасно е.

Али отвори на Захеди. Стоковедът носеше за преглед документи.

Юхансон стана и, като измърмори нещо, си отиде.

77

Иля въздъхна с облекчение. Тежко му бе сега да говори с Юхансон.

VII

В началото на август 1941 година в германското посолство в Техеран пристигна виден гост от Берлин. Това бе адмирал Канарис. Беше пристигнал в Иран като представител на някаква неизвестна много немска фирма.

Разхождайки се из кабинета, той обсъждаше със своя резидент в Техеран, подполковник Милер, обстановката.

— Много важно е за нас сега да засилим влиянието си в Иран и да се закрепим на тези важни стратегически подстъпи към болшевишкото Закавказие, към Ирак и Индия — обясняваше Канарис.

Милер, невисок, слаб, с голяма глава, целият бе потънал в огромното меко кресло и неспокойно се въртеше, опитвайки се да стане и да слуша прав шефа си, но Канарис с недоволна физиономия му правеше знак да си седи и Милер отново потъна в креслото.

— Тези дни нашият посланик предложи на иранците да сключим договор за военен съюз и ще сондира почвата дали можем да получим право да разполагаме с иранските летища. Разбирате ли какво означава това, ако си осигурим възможността да бомбардираме руските градове и от юг?

— Разбира се, хер адмирал.

— Да сключат с нас военен съюз иранците имат пълен основание. Получената от тях руска нота с искането да се прекрати враждебната за русите дейност на иранска територия, която ръководим ние, както знаете, разтвърди правителството. Нашият посланик фон Етел счита, че иранците се страхуват от решителните действия на русите. Ако се възползуват от правото, което им дава договорът между Иран и Русия, сключен в 1921 година, русите могат да окупираат Иран под предлог да прекратят враждебната на тях дейност.

78

— Едва ли русите, хер адмирал, са в състояние сега да направят това. Те имат голяма грижа по фронтите — осмели се да добави забележката си Милер. Той знаеше, че Канарис е на същото мнение.

— Аз също мисля, че сега русите наистина не им е това грижата. Но трябва още повече да засилим тревогата сред иранците. Тогавата те по-бързо ще приемат нашето предложение за военен съюз.

— Но иранците както винаги ще проточат работата — забеляза Милер.

— Тогавата ще организираме, както бяхме набелязали, военен преврат, ще докараме на власт полезни за нас хора, които ще тръгнат с нас. Впрочем, как върви работата по кандидатурите за състава на новото правителство?

— Утре ще ви доложат, адмирал.

Следващият ден обаче адмиралът не можа да чуе предложението на Милер. Канарис бе зает с посланика, който беше беседвал с иранските ръководители.

Едва след няколко дена разстроеният адмирал късно през нощта се срещна с Милер.

— Иранците се боят от такава открита акция като военния съюз с нас. Трябва да го тврим преврата. Да видим предложението ви — каза той на Милер.

— Генерал Махди — започна да казва Милер кандидатите за състав на новото правителство на Иран, което трябва да дойде на власт след успешен преврат. — Политически той симпатизира на национал-социализма, поддържа дружески отношения с нас вече от много години. Счита за най-голяма опасност за Иран съседството с болшевишка Русия, откъдето широко проникват в Иран бунтарски настроения. Привърженик е на сключването на военен съюз с Германия, вървя в нашата победа и разчита на присъединяване на части от съветското Закавказие към Иран.

— Напълно подходящ. По-нататък?

— Доктор Самин, враг на англичаните, които засегнали интересите му на юг, където имал нефтонали периметри.

Да тръгнеш на път...

Преди десетина години Димитър Байданов не мислеше да става шофьор. Творчеството в дърводелската работна така увеличава младежа, че той никак между другото се занесе в курсовете за шофьори.

Отначало му чувствуваше малко неудобно зад волана — каза сега 85-годишният мъж. Но постепенно пътнищата започнаха да ме привличат.

Първо бе шофьор на таксиметрова кола на ДАП — клон Павликени. Тук Димитър Байданов откри красота на професията, ако може така да се каже. Със своите радости и неудобства, става негов живот. А хората обичат да пътуват. Един бърз, друг са тръгнали просто на разходка, за трети това пътуване е „ужасно важно“. Сядаш зад волана и тръгваш. В най-различни посоки. Когато пристигнеш, благодарят ти или небрежно хвърлят банкнотите на селската. И пред теб са отново по километрите на пътя, които с лека нота ще минеш. Но почти всеки път по тези километри ще пренесеш разстоята на някого или една човешка мисъл.

...Когато в Стройрайон — Павликени закупили „ГАЗ-51“, ръководството не се чули много на кого да повери новата машина. Димитър Байданов е работил две години в района като дърводелец, бил е бригадир на младежка бригада. Тогавата, че работеше добре, свидетелстват благодарите, получени през този кратък трудов стаж.

— Е, порасна ми работата на Байханата — шегуваша се. — Сега ще си има работа само е началници. Но Димитър сам разбира, че в строителството дори и шофьорът на началника влиза в контакт с много и различни хора. Веднъж „ГАЗ-ката“ се върна късно вечерта от Русе. И когато, изморен от дългото пътуване, Димитър се готвеше да почива, пред него застава найгористостроител от Добричката. „Тай и тай, замъркахме на работа — казват. Да ни закараш до село, че нашите не има да се тревожат, дето не сме си отишли в това лошо време.“ Тръгнаха. По пътя често трябва да спират, за да разчитат натрупаните преспи. Когато пристигнали в Добричката, майсторите настъпиха по поканиха да пренощува в селото, но Димитър взе лопата в колата и тръгна обратно, за да бъде готов за следващия ден.

Димитър Байданов е изминал с „ГАЗ-ката“ над 100 000 километра без основен ремонт. Тези километри са изминати в помощ на строителите, в срещи с радостите и тревогите на хората. И стоте хиляди са изминати икономично — спестени са разходи за гориво, гуми и други. Маршрутите на „ГАЗ-51“ с номер ВТ 65-90 са сравнително ограничени — Вензико Търново, Русе, строителни обекти.

...Понякога не ми се тръгва. Уморен съм или нещо друго ме задържа. Но като знаеш, че някъде хора те очакват?!

А да тръгнеш на път е винаги при мълчание.

Йордан БЕЛИКОВ

ЗАВОД „ОРГТЕХНИКА“ — гр. СИЛИСТРА

Телефони: 28—87 — директор, 29—91 — „Пласмент“, телекс — 023586

уведомява всички свои клиенти, че от 1. I. 1969 година отново извършва реализацията на следните изделия:

1. Стелажни библиотечни тръбни за книги, вестници и списания.
2. Шкафове метални за документация двукрили и еднокрили със секретно заключване.
3. Шкаф метален за висящи папки, четириетажен.
4. Каса за ценности, секретно заключване.
5. Шкафове метални за облекло.
6. Столове въртящи.
7. Писалища за ръководител, за секретар, за машинопис и оперативен служител.
8. Маси заседателни.
9. Шкафове канцеларски двукрили и еднокрили.

Молим, клиентите да имат предвид, че продажбата ще става франко склада на завод „Оргтехника“ — Силистра, а не чрез ДИП „Канцеларски машини“.

2—2

